

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin

Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 571090 1593 0000 0000 5901 5348
tel./fax 068 3828236, e-mail: lkp@lkp.org.pl, [http:// www.lkp.org.pl](http://www.lkp.org.pl)

Świebodzin, 14 marca 2004

Sz. P.
Czesław Śleziak
Minister Środowiska
Warszawa

W związku z przedłożeniem do konsultacji społecznych projektu Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie wyznaczenia obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, wyrażamy następującą opinię:

Wybór obszarów przewidzianych do wyznaczenia jako obszary specjalnej ochrony ptaków został dokonany niezgodnie z metodyką wyznaczania sieci Natura 2000. Zasoby populacyjne niektórych występujących w Polsce gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej nie zostały bowiem w projektowanych obszarach zabezpieczone w ogóle, albo zostały zabezpieczone w niewystarczającym stopniu. Odnosimy wrażenie, że wyznaczając obszary do sieci skupiono się na niewątpliwie cennych obszarach wodno-błotnych, pominięto jednak zupełnie - przynajmniej w Polsce zachodniej - wyznaczenie obszarów dla ptaków związanych z krajobrazami torfowisk wysokich, lasów, lub z krajobrazem leśno-rzeczno-jeziornym.

W szczególności:

- Dla łączaka (*Tringa glareola*) w projektowanej sieci nie ujęto jedyne w Polsce miejsca jego lęgowego występowania - torfowiska Bielawa (bielawskie Błota) w woj. pomorskim. W rezultacie cała polska lęgowa populacja gatunku pozostaje poza siecią.
Dla usunięcia tego błędu wnosimy o dodanie do sieci obszaru "Bielawskie Błota" (PLB220001). Jest to tym łatwiejsze, że włączenie tego obszaru do sieci nie budzi konfliktów społecznych i z wysokim prawdopodobieństwem zostanie pozytywnie uzgodnione przez Gminę Krokowa. Jak dotychczas, wójt gminy Krokowa akceptował ideę włączenia Bielawskiego Błota do Natury 2000 i negatywnie komentował fakt jego pominięcia w projekcie. Włączenie Bielawskiego Błota do sieci Natura 2000 ma także akceptację zarządzającego terenem Nadleśnictwa Wejherowo. Bielawskie Błoto to rezerwat przyrody, jednak wymagający kosztownych prac renaturalizacyjnych. Włączenie do sieci Natura 2000 da szansę na pozyskanie potrzebnych funduszy.
- Dla bielika (*Haliaeetus albicilla*) w projektowanej sieci nie ujęto kompleksów leśnych, w których gatunek ten osiąga największe zagęszczenia lęgowe i które stanowią "centralny ośrodek" jego polskiej populacji - lasów Puszczy Wkrzańskiej i Puszczy Goleniowskiej przyległych do Zalewu Szczecińskiego. W sieci zupełnie pominięto też leśno-jeziorne krajobrazy kompleksów leśnych Pomorza. W rezultacie zdecydowana większość polskiej populacji bielika pozostała poza projektowanymi obszarami Natury 2000.
Dla usunięcia tego błędu wnosimy o dodanie do sieci obszarów PLB320013 "Puszcza Wkrzańska" i PLB 320014 "Puszcza Goleniowska" oraz obszaru PLB320007 "Lasy Puszczy Nad Drawą". Uzupełnienie to umożliwiłoby przynajmniej częściowe objęcie siecią obszarów kluczowych dla tego gatunku. Ustanowienie tych obszarów nie spowoduje zmian w dotychczasowej gospodarce leśnej, ponieważ wszystkie gniazda bielika są i tak chronione strefowo.

- Dla rybołowa (*Pandion haliaetus*) podobnie nie ujęto kompleksów leśno-jeziornych Pomorza i Wielkopolski, stanowiących centrum występowania jego polskiej populacji.
Dla usunięcia tego błędu wnosimy o dodanie do sieci proponowanego już wyżej obszaru PLB320007 "Lasy Puszczy Nad Drawą" oraz obszaru PLB300005 "Puszcza Notecka", obejmującego Puszcę wraz z Pojezierzem Międzychodzko-Sierakowskim. Uzpełnienie to umożliwiłoby przynajmniej częściowe objęcie siecią obszarów kluczowych dla tego gatunku. Ustanowienie tych obszarów nie spowoduje zmian w dotychczasowej gospodarce leśnej, ponieważ wszystkie gniazda rybołowa są i tak chronione strefowo.
- Dla lelka (*Caprimulgus europaeus*) niemal zupełnie nie objęto siecią podstawowych jego biotopów - dużych, suchych kompleksów borów sosnowych. W rezultacie polska populacja tego gatunku, mimo że jeszcze dość liczna, niemal w całości pozostaje poza projektowaną siecią.
Zaproponowane już wyżej uzpełnienie sieci o obszar PLB300005 "Puszcza Notecka" (jeden z ważniejszych dla lelka obszarów w Polsce) przynajmniej częściowo usunie ten błąd. Nie spowoduje zmian w dotychczasowej gospodarce leśnej, która kształtuje biotopy dogodne dla lelka.
- Dla włośчатки (*Aegolius funereus*) włączono istotne obszary jej występowania we wschodniej Polsce, pominięto jednak wszystkie jej znaczące ostoje w Polsce Zachodniej, a są one ważne dla zachowania całego krajowego zasięgu gatunku.
Wnosimy o dodanie do sieci obszaru PLB020001 "Bory Dolnośląskie", co przynajmniej częściowo usunie ten błąd. Skuteczna ochrona włośчатки, wymagająca utrzymania udziału świerka i starodrzewi świerkowych w drzewostanach, da się bez większych komplikacji pogodzić ze współczesną gospodarką leśną w Borach.
- Podobnie dla cietrzewia (*Tetrao tetrix*) pominięto jedyny istotny obszar jego występowania w zachodniej Polsce - Bory Dolnośląskie.
Postulowane już wyżej dodanie do sieci obszaru PLB020001 "Bory Dolnośląskie", przynajmniej częściowo usunie ten błąd. Ochrona cietrzewia będzie wymagać zachowania jego biotopów, w tym przede wszystkim poligonowych i popoligonowych wrzosowisk, co jednak ma akceptację leśników i lokalnych społeczności, a i tak będzie konieczne dla zachowania odpowiednich siedlisk przyrodniczych.
- Dla kani czarnej (*Milvus migrans*) i kani rudej (*Milvus milvus*), ptaków związanych z krajobrazem leśno-wodnym, pominięto obszary ich najliczniejszego występowania w Polsce - kompleksy leśne wokół Zalewu Szczecińskiego oraz Puszcę Notecką z Pojezierzem Międzychodzko-Sierakowskim.
Proponowane już wyżej uzpełnienie sieci o obszary PLB320013 "Puszcza Wkrzańska" i PLB 320014 "Puszcza Goleniowska" oraz obszar PLB300005 "Puszcza Notecka" usunie ten błąd.
- Dla puchacza (*Bubo bubo*) pominięto jest najważniejszą ostoję gatunku w zachodniej Polsce - Puszcę Drawską.
Proponowane już wyżej uzpełnienie sieci o obszar PLB320007 "Lasy Puszczy Nad Drawą" usunie ten błąd.
- Dla dzięcioła średniego (*Dendrocopos medius*) pominięto niemal wszystkie jego podstawowe biotopy - tj. lasy łęgowe-grądowe w dolinach dużych rzek. Pominięto nawet lasy łęgowe w okolicach Zielonej Góry i Nowej Soli, w których gatunek ten osiąga najwyższe zagęszczenia w Europie.
Dla usunięcia tego błędu proponujemy uzpełnienie sieci o obszary PLB020003 "Grądy Odrzańskie" i PLB080004 "Dolina Środkowej Odry".

W konsekwencji uważamy więc, że zaproponowany wybór 71 obszarów ptasich do sieci Natura 2000 nie jest zgodny z obowiązującą metodyką wyznaczania sieci i nie może być zaakceptowany, jednak jego uzpełnienie zaledwie o 8 obszarów pzoowoliłoby znacznie poprawić skuteczność objęcia siecią polskich populacji gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej.

Zwracamy przy okazji uwagę, że rozszerzenie projektu sieci o postulowane powyżej obszary nie spowoduje wzrostu kosztów jej wdrożenia. Z wyjątkiem działań czynnej ochrony wrzosowisk w

Borach Dolnosląskich (na które już obecnie są z powodzeniem pozyskiwane środki WFOŚ oraz EkoFunduszu) oraz renaturalizacji Bielawskiego Błota (na którą istnieje dobra perspektywa pozyskania środków z Funduszu Life) ochrona proponowanych obszarów nie wymaga kosztownych działań ochrony czynnej.

W świetle przedstawionego przez Ministerstwo Środowiska uzasadnienia do projektu rozporządzenia wskazujemy także na znaczne oszczędności, jakie można poczynić przy ochronie pozostałych obszarów. Wyrażamy przekonanie, że polskie ekologiczne organizacje pozarządowe, w tym nasza, mogłyby podjąć się nadzoru nad wszystkimi obszarami specjalnej ochrony ptaków za 30-50% rocznych kosztów nadzoru szacowanych przez Ministerstwo, rezygnując przy tym z zakupu specjalnego samochodu służbowego i zakupu specjalnych maszyn i urządzeń do utrzymania miejsc lęgowych ptaków - co w skali kraju umożliwiłoby oszczędności conajmniej ok. 35 mln zł rocznie w stosunku do kwoty oszacowanej przez Ministerstwo.

z poważaniem
Prezes, Andrzej Jermaczek